

ע"פ 2031/23 - טארק בסטי נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 2031/23

לפני: כבוד ממלא מקום הנשיא ע' פוגלמן
כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופט ח' כבוב

המערער: טארק בסטי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על הכרעת הדין מיום 8.1.2023 וגזר הדין מיום
8.2.2023 של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופט י'
כהן) בת"פ 56371-03-22

תאריך הישיבה: י' אדר א' התשפ"ד (19.02.2024)

בשם המערער: עו"ד נאג'יעאמר

בשם המשיבה: עו"ד טליה קצב

פסק-דין

השופט ד' מינץ:

ערעור על הכרעת הדין מיום 8.1.2023 וגזר הדין מיום 8.2.2023 של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופט י'
עמוד 1

כהן) בת"פ 56371-03-22 בהם הורשע המערער בעבירת שוד בנסיבות מחמירות, חבלה חמורה בנסיבות מחמירות והחזקת סכין שלא למטרה כשרה; ונגזרו עליו 5 שנות מאסר בפועל, הפעלת מאסר על תנאי של חצי שנה במצטבר, שנה אחת מאסר על תנאי וחייב לפצות את קורבן העבירה בסך של 5,000 ש"ח.

הרקע לערעור

1. בכתב האישום מסופר כי ביום 15.3.2022 בסביבות השעה 02:20 בלילה, הלך המערער ברחוב בעיר חיפה יחד עם נאשמת נוספת (להלן: הנאשמת, ושניהם יחד: הנאשמים), כאשר המערער נשא על גופו סכין. הנאשמים ראו את המתלונן, יליד 1982, הולך באותו רחוב לבדו ובידו טלפון נייד, והחליטו לשדוד אותו. הנאשמים ניגשו לכיוון המתלונן, והמערער תקף אותו באגרופים, וניסה למשוך את הטלפון הנייד שהלה החזיק בידו. המתלונן התנגד ואחז בטלפון בחוזקה, ובאותה עת הנאשמת עודדה את המערער ואמרה לו "תיקח לו כבר את הטלפון". אז, המערער עיקם בכוח את ידו של המתלונן, והמתלונן נפל ארצה. בעוד המתלונן שרוע על הקרקע, המערער בעט בידו, ובהמשך איים עליו באמצעות הסכין שנשא ודרש שילך מהמקום. הנאשמים נמלטו לרחוב אחר כשהטלפון של המתלונן בידם, והמתלונן רדף אחריהם וביקש שיחזירו לו את הטלפון. המערער, שרצה להרתיע את המתלונן מלהמשיך ללכת בעקבותיהם, הסתובב והשליך אבנים על המתלונן. כתוצאה ממעשי הנאשמים נגרם למתלונן שבר באגודל יד שמאל וחבלה בשפתיים.

העבירות שיוחסו למערער היו שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 333 בצירוף סעיף 335(א)(1) לחוק; והחזקת סכין שלא למטרה כשרה לפי סעיף 186(א) לחוק. העבירות שיוחסו לנאשמת היו סיוע לשוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) בצירוף סעיף 31 לחוק; וסיוע לחבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 333 בצירוף סעיף 335(א)(1) לחוק.

2. הנאשמים כפרו במיוחס להם בכתב האישום, ומסרו תיאורים סותרים באשר למעשיהם באותו לילה. לאחר שמיעת ראיות, בית המשפט הרשיע את שניהם בכל העבירות שיוחסו להם. על המערער הושתו העונשים שפורטו לעיל, ועל הנאשמת הושת עונש מאסר בפועל של 18 חודשים ו-6 חודשים מאסר על תנאי. ערעורו של המערער על הכרעת הדין הופנה רק כלפי הרשעתו בעבירת גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, שכן לטענתו קיים ספק סביר בשאלה אם הוא מי שהסב למתלונן את הנזקים באגודל ידו השמאלית. כפועל יוצא מכך נטען כי יש להקל באופן משמעותי בעונשו. בנוסף נטען כי גם אם הכרעת הדין תיוותר על כנה, יש להקל בעונשו בהיותו מופלג בחומרתו. נתמקד אפוא להלן בהכרעת הדין רק לגבי שבירת אגודלו של המתלונן.

הערעור על הכרעת הדין

3. בית המשפט קבע כי שבירת האגודל של המתלונן מהווה גרימת חבלה חמורה בהתאם לסעיף 333 לחוק, והעובדה שהמערער נשא עימו סכין ממלאת את יסודותיה של הנסיבה המחמירה בסעיף 335(א)(1). המערער לא חולק על כך ששבירת האגודל בנסיבות שפורטו באישום נכנסת לגדרה של העבירה, אך טענתו היא שלא הוכח שהוא זה ששבר את האגודל של המתלונן. המתלונן מסר בעדותו כי הוא סבל מחבלה קודמת באגודל, ומשכך היה על המשיבה

להגיש חוות דעת "מדעית" בכדי לשלול את האפשרות שהחבלה הקודמת גרמה לשבר באגודל, ולבסס את הקשר בין החבלה לבין מעשה העבירה המיוחס למערער - אך היא לא עשתה כן.

המשיבה תומכת בממצאי בית המשפט ובמסקנותיו.

4. טענתו של המערער - לא מיניה ולא מקצתיה. בית המשפט נתן אמון מלא בגרסת המתלונן על פיה המערער הוציא מידו את מכשיר הטלפון שלו ואיים עליו בסכין ותוך כדי כך גרם לו שבר באגודל (פסקה 6 להכרעת הדין). עדות המתלונן אף נתמכה בחיזוקים ממקורות שונים.

5. הינה כי כן, בחקירתו הראשית של המתלונן (שהוקלטה) הוא סיפר כך (פרוטוקול הדין מיום 14.7.2022):

"אחר כך הבחור והבחורה עוקבים אחריי, ראיתי אותם מסתכלים עליי, אני מדבר בטלפון, אחר כך אני אני עולה, עולה, עולה, כשאני מגיע לרחוב של בן דוד שלי, אחר כך לא פתח הדוד שלי את הדלת, חוזר לבית, אחר כך חוזר אותו מקום לכיוון הבית שלי, לשוק תלפיות. ש:מה זה אותו מקום? איפה זה היה? באיזה רחוב, אתה זוכר?ת: רחוב שפירא [...]. אחר כך תפסו אותי, בחור תפס אותי, לקח לי את הטלפון בכוח, הרביץ לי פה, בפה ואת האצבע שבר לי כאן" (עמ' 26).

ובהמשך:

"אתה צעקת הצילו?ת: כן, הצילו, הצילו, אז הוא הרביץ לי גם בוקס, אז זה טלפון לקח לי ביד, אני תפסתי אותו ככה, תיקח תיקחתיקח, אז שבר לי ככה, בכוח, רק טלפון של מגן נשאר לי, מגן לקח המשטרה [...].ש:אז-קיי. מה קרה לך כתוצאה מהאירוע הזה? קרה לך משהו.ת: כן, שבר לי יד, שהלכתי קופת חולים כללית, אחר כך לקופת חולים בכרמל" (עמ' 27-28).

וכך בחקירתו הנגדית בתשובה לשאלות ב"כ המערער אשר העלה לפניו את התיאוריה כי שבירת האגודל אירעה לפני האירוע מושא ענייננו:

"לפני האירוע הזה נפגעת גם באצבע?ת: כן, גם באצבע נפגעת.ש: נפגעת באצבע לפני האירוע?ת: כן.ש: איך נפגעת?ת: איך נפגעת?ש: כן.ת: נראה לי נפלתי.ש: נפלת. איך נפלת?ת: לא זוכר.ש: לא זוכר איך נפלת?ת: כן.ש: הבנתי. זו אותה האצבע שנפגעת בה עוד פעם, נכון?ת: כן.ש: הבנתי אותך. וגם היית מגובס? היה לך גבס על האצבע?ת: לא, לא היה לי.ש: לא היה לך גבס?ת: לא.ש: אבל הרגשת כאבים אז.ת: כן.ש: הבנתי, על המקרה הקודם, אז-קיי. זה כאבים שהיו למספר ימים?ת: כן.ש: וטיפלת בזה או לא טיפלת?ת: לא.ש: לא טיפלת?ת: לא טיפלתי" (עמ' 31-32).

שעה שבית המשפט המחוזי נתן אמון מלא בגרסת המתלונן, אין מקום להתערב בקביעתו שהשבר באגודל של המתלונן נגרם על ידי המערער במהלך האירוע (וראו לעניין התערבות ערכאת הערעור בממצאי עובדה ומהימנות

לאחרונה: ע"פ 6637/22 בגיו' נ' מדינת ישראל, פסקה 43 (8.1.2024); ע"פ 6038/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 48 (5.1.2023); ע"פ 2211/21 בדארנה' מדינת ישראל, פסקה 14 (14.7.2022).

מכאן לטענתו הנוספת של המערער על פיה אין ממצאים "מדעיים" התומכים בגרסה שהשבר נגרם באותו אירוע ואין המדובר בשבר שהיה קיים קודם לכן.

6. לבית המשפט המחוזי הוגשו שתי תעודות רפואיות. הראשונה מקופת חולים כללית, מרפאת "מרכז רפואי לין" מיום 15.3.2022 שעה 12:39 (מוצג ת/79), בה נכתב מפי המתלונן שהותקף ביום האתמול וידו כואבת. הוא אובחן עם שבר באגודל (fracture thumb) והופנה להמשך בירור וטיפול במיון. השנייה מהמחלקה לרפואה דחופה במרכז רפואי כרמל מיום 15.3.2022 שעה 14:18 (מוצג ת/80) בה נכתב כי המתלונן הלין על כך שנחבל באגודל שמאל לאחר שהותקף. בצילום שנעשה במקום נכתב מפורשות כי אובחן בידו "שבר גליל מקורב אגודל משמאל". הטיפול שקיבל כלל קיבוע של היד בגבס. על פניו, די בתיעוד רפואי זה כדי להיווכח באופן שאינו משתמע לשני פנים כי ביום האירוע המתלונן אובחן עם שבר באגודל. הטענה כי היה על המשיבה להצטייד בחוות דעת רפואית על מנת להוכיח שהשבר נגרם על ידי המערער אינה במקומה.

7. הלכה היא לפנינו מקדמת דנא "כי אף שחוות דעת רפואית עשויה לסייע במלאכת סיווגה של חבלה, בסופו של יום ההכרעה בשאלה זו מסורה לבית המשפט" (ע"פ 4267/09 עזאמי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (9.11.2009); וראו גם: ע"פ 10357/06 אבו דיב נ' מדינת ישראל, פסקה 31 (6.8.2007); וכן ע"פ 8870/12 סנד נ' מדינת ישראל, פסקה 48 (15.1.2014) בעניין יישום ההלכה בפועל). במקרה זה, על פניו די בתיעוד הרפואי האוטנטי שהוצג ושהוגש כראיה לבית המשפט המחוזי בצירוף עדותו המהימנה של המתלונן, כדי להשתכנע כי המערער גרם לו חבלה חמורה. שבירת אצבע, אף אם הייתה חבולה לפני האירוע, דינה באופן חד-משמעי כחבלה חמורה.

מכל האמור מתבקשת המסקנה כי דין הערעור על הכרעת הדין להידחות.

ומכאן לערעור על גזר הדין.

הערעור על גזר הדין

8. כאמור, טענתו העיקרית של המערער הייתה כי יש להקל בעונשו נוכח זאת שעליו להיות מזוכה מהעבירה של גרימת חבלה חמורה. ברם כאמור, לא נמצא ממש בטענת זיכוי.

9. מכאן לטענותיו הנוספות של המערער שהן בעיקרו של דבר טענות הנוגעות לאחידות הענישה - היינו השוואת העונש שהושת עליו לעומת זה שנגזר על הנאשמת; שבית המשפט החמיר עימו בהשוואה לנאשמים אחרים בעבירות דומות שהושתו עליהם עונשים קלים בהרבה; התעלמות בית המשפט מנסיבותיו האישיות הקשות; וסירוב בית המשפט להזמין תסקיר שירות מבחן בעניינו עובר למתן גזר הדין. המשיבה מנגד טוענת כי בית המשפט המחוזי השית על המערער עונש ראוי בשים לב לחומרת מעשיו ולנסיבות ביצוע העבירות; עברו הפלילי; והעובדה שהנאשמת הורשעה אך בסיוע למערער בצירוף נסיבותיה האישיות והמשפחתיות הקשות.

עמוד 4

10. שוד אזרחים תמימים ההולכים לפי תומם במרחב הציבורי בשל חפצם של עבריינים ליטול מהם את הטלפונים שברשותם, הפך למכת מדינה של ממש (וראו בעניין זה לדוגמה בלבד: ע"פ 6766/16 חודיפא נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (8.3.2017); ע"פ 280/23 מדינת ישראל נ' Abker, פסקה 2 (18.5.2023)). וכפי שאמר בית המשפט בעניין ע"פ 6086/15 רשיד נ' מדינת ישראל (17.7.2016) בו ניתן הדגש גם על הנזק הרב שמעשה כזה גורם לקרבן העבירה:

"למרבה הצער, ערעורים בתיקי עבירות שוד מגיעים תדיר לפתחו של בית משפט זה, ובגדרם בולטת התופעה של שוד טלפונים ניידים, המלווה לא פעם במעשי אלימות כלפי קורבנות העבירה:

'למרבה הצער, הפכו, בתקופה האחרונה, מעשי השוד ובעיקר ככל שמדובר בשוד של מכשירים סלולאריים יקרי ערך, לתופעה שניתן להגדירה כ'מכת מדינה', כאשר חדשות לבקרים מדווחים אנו על תקיפה של קורבנות חסרי הגנה, על-ידי שודדים אלימים וחסרי מעצורים, המבקשים לשדוד את רכושם ולזכות ברווח כספי קל וזמין (ראו, לעניין זה, דברי חברתי, המשנה לנשיא מ' נאור בע"פ 6378/11 בסול נ' מדינת ישראל (31.7.2012)). מעבר להיבט הכספי והכלכלי של התופעה, יש ליתן את הדעת לפגיעות הפיזיות, ולא פחות חמור מכך, לפגיעות הנפשיות הנגרמות לקורבנות העבירה, בצד הפגיעה בשלומם ובביטחונם של הציבור בכללותו (ע"פ 588/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (27.8.2013)).

גם המתלוננים בענייננו הותקפו בעודם הולכים ברחוב לתומם. תקיפתם האלימה בידי המערער הותירה בהם פצעים פיזיים, ובוודאי גם נפשיים, ולענין זה כבר נקבע ש"אין צורך בכל מקרה בתסקירי קרבן כדי לחוש את הטרואמה העוברת על הקרבן" (ע"פ 5617/13 כהן נ' מדינת ישראל, פסקה ט (27.5.2014)). פגיעה בביטחון הציבור קשה עוד יותר לאבחון ומדידה, אולם אף היא נלמדת מן ההיגיון" (שם, פסקה 8).

דברים שלא זו בלבד שלא נס לחם, אלא שהם נכונים היום ביתר שאת, שעה שהטלפונים הניידים החכמים הולכים ותופסים מקום מרכזי בחיי היום-יום, ועשויים להיות בבחינת "המשך טבעי של כף היד" (רע"א 28/20 פנגופייאנדגובע"מ נ' ארליכמן, פסקה 23 (18.6.2023)). מכשירים אלה משמשים לא רק לתקשורת בין אדם לרעהו, אלא גם לצילום, לניווט, כאמצעי תשלום ולשימושים נוספים, ואוצרים בתוכם שפע של מידע בעל ערך כספי וסנטימנטלי. המסקנה המתבקשת מכך היא כי יש להחמיר בעונשם של עבריינים המבקשים לגזול את אותם חפצים יקרי ערך - תרתי משמע.

11. מעבר לאמור, במעשיו של המערער דבקה חומרה מיוחדת בשים לב לעברו הפלילי העשיר והמכביד. הוא הורשע בעברו במסגרת 13 תיקים פליליים שונים בלא פחות מ-20 הרשעות הכוללות גניבות, התפרצויות, הפרעה לשוטר, תקיפת שוטר, תקיפה כדי לגנוב, סמים, שוד ועוד. בית המשפט המחוזי הביא אך מקצת עלילותיו של המערער וציין רק שלוש מהן כדי להדגיש את הישנות המעשים המבוצעים על ידי המערער במשך השנים ו"שרשרת" הפעלת תקופות המאסר על תנאי שהושתו עליו, מבלי שהפיק מכך כל מסקנה שמא ראוי הוא לו שיתקן את אורחותיו:

(א) ביום 5.4.2020 הורשע המערער בבית משפט השלום בחיפה (47158-10-19) בביצוע עבירות עמוד 5

התפרצות לבנין שאינו משמש למגורים, גניבה בצוותא, היזק בזדון בצוותא, החזקת מכשירי פריצה, שיבוש מהלכי משפט, הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו, והחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית. הוא נידון ל-18 חודשי מאסר בפועל. בגזר הדין הופעל מאסר על תנאי בתיק קודם בן 6 חודשים, באופן ש-4 חודשים ירוצו בחופף לעונש המאסר וחודשיים במצטבר לו. בנוסף לעונש המאסר לריצוי בפועל, הושת מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים. מאסר מותנה זה הוא המאסר המותנה בר הפעלה שהופעל במקרה שלפנינו.

(ב) בת"פ 510/00 הורשע המערער על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים בעבירת שוד בנסיבות מחמירות. בגזר הדין שניתן ביום 3.5.2000 הוא נדון ל-12 חודשי מאסר בפועל ול-10 חודשי מאסר על תנאי.

(ג) בת"פ 40069/02 הורשע המערער על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב בעבירת שוד בנסיבות מחמירות ובעבירות נוספות, ונדון ל-3 שנות מאסר בפועל. באותו גזר דין הופעל מאסר מותנה קודם מתיק 510/00 הנ"ל, באופן ש-6 חודשים ירוצו בחופף, והיתר ירוצו במצטבר.

12. בית המשפט המחוזי גם נתן משקל ראוי, והביא בחשבון את אי נטילתהאחריות על ידי המערער; חוסר רצונו האמיתי להשתקם; נסיבות ביצוע העבירות ואת מתחם עונש הראוי במקרה זה - בין 4 ל-7 שנות מאסר. מנגד לא נעלמו מעיני בית המשפט הנסיבות לקולא. כגון נסיבותיו האישיות והמשפחתיות; ניסיונות השיקום בעברו. לזכותו הובאה בחשבון אף התנהלותו העניינית של בא-כוחו, נסיבה שאיננה מובאת בחשבון על דרך הכלל.

13. ובאשר לטענת המערער בעניין חריגת בית המשפט מעיקרון אחידות הענישה בשל פער בלתי מוצדק בין העונש שהושת על הנאשמת לבין העונש שהושת עליו.

אכן כפי שנקבע זה מכבר, עיקרון אחידות הענישה "נועד להבטיח שוויון בפני החוק ומניעת שרירותיות בענישה" (ע"פ 1222/22 מדינת ישראל נ' נאצר, פסקה 13 (23.6.2022); ע"פ 4423/22 אבו עמרה נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (30.10.2022) (להלן: עניין אבו עמרה). העיקרון מקבל משנה תוקף שעה שמדובר בנאשמים המורשעים באותו אישום (ע"פ 4074/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (22.7.2019)). אלא שעיקרון אחידות הענישה מחייב לא פעם הבחנה בין נאשמים שונים באותה פרשה בהתאם לחלקו של כל אחד מהם בביצוע העבירות (עניין אבו עמרה, שם).

14. בענייננו בית המשפט המחוזי נימק כדבעי את ההבחנה הרלוונטית הקיימת בין המערער לבין הנאשמת. ראשית היא רק סייעה לביצוע העבירות, וחלקה היה מצומצם לעידוד המערער ללא השתתפות "פיסית" בנעשה. שנית, ניתן משקל לנסיבותיה האישיות הקשות ולכך שהתרשמות בית המשפט ממנה הייתה כי היא רק נגררה אחר המערער. שלישית, הנאשמת נעדרת עבר פלילי. אין להשוות אפוא בין השניים.

15. ולבסוף לטענת המערער כי בית המשפט היה צריך להיעתר לבקשתו להזמין תסקיר שירות מבחן.

בית המשפט לא ראה כל תוחלת בהזמנת תסקיר שכן התרשם כי לא קיימת תשתית לטענת המערער שיש סיכוי

לשיקומו. כן התרשם שהמערער עדיין לא למד את הלקח מהתנהגותו בעבר, זאת בין היתר בשים לב לכך שבעת ביצוע העבירות היה תלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי בר-הפעלה.

ההחלטה על הזמנת תסקיר היא עניין המצויבגרעין שיקול דעתה של הערכאה הדיונית ולא ראיתי שנפל פגם בהפעלת שיקול הדעת במקרה זה. וכפי שאמרתי בעבר בעניין ע"פ 5139/19 לביא נ' מדינת ישראל (17.3.2020):

"כידוע אין חובת תסקיר בהטלת עונש מאסר לנאשם, אשר מלאו לו 21 שנים (וראו: אכרזת דרכי ענישה (תסקיר של קצין מבחן), התשכ"ד-1964; ע"פ 2056/15 רוז'קוב נ' מדינת ישראל (28.11.2016); ע"פ 1019/13 פאיס נ' מדינת ישראל (6.7.2015); ע"פ 4512/09 ד"ר סבטלנה רוסו-לופו נ' מדינת ישראל (31.8.2010)). והלכה היא מקדמת דנא כי הזמנת תסקיר לנאשמים מעל גיל 21 מסורה לשיקול דעת בית המשפט (ע"פ 5626/14 לנקין נ' מדינת ישראל (2.8.2015); רע"פ 8884/13 פלוני נ' מדינת ישראל (11.6.2014))" (שם, פסקה 24).

הגיעה העת למצות את הדין עם המערער.

אציע אפוא לחברי לדחות את הערעור על שני חלקיו.

שׁוֹפֵט

השופט ח' כבוב:

אני מסכים.

שׁוֹפֵט

ממלא מקום הנשיא ע' פוגלמן:

אני מסכים.

מ"מ הנשיא

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט ד' מינץ.

ניתן היום, י"ט באדר א' התשפ"ד (28.2.2024).

שופט

שופט

מ"מ הנשיא
